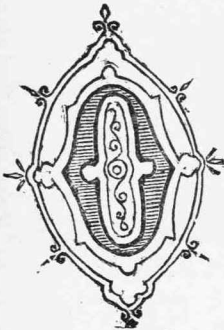

πατρίς δ' αὐτοῦ — τίς ἄλλη ; — ἐκείνη, ἥτις ἐδώρησεν εἰς τὸ Ἔθνος Ζωσιμάς, Καπλάνας, Ριζάρας, Ἀρσάκας, Στουρνάρας, Χατζηκώστας, Ζάππας : ἡ εὐάνδρος Ἡπειρος.

Ὁ κ. Χρηστάκης Ζωγράφος εἶνε τετιμημένος δι' ἀνωτέρων παρασῆμων, ἀπολαύει δὲ καθ' ἅπασαν τὴν Τουρκίαν ἀμεριστοῦ σεβασμοῦ. Ἐν Ἑλλάδι τὸ ὄνομα τοῦ διαπρεποῦς τῶν συγχρόνων τύπων τῆς φιλομουσίας καὶ φιλογενείας τιμᾶται ἐξαιρέτως, ἡ δὲ πρωτεύουσα τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἀείποτε ἐκδηλοῖ δεῖγματα ἀγάπης καὶ εὐλαβείας εἰλικρινοῦς πρὸς ἓνα ἐνθουσιώδη ἐπὶ μεγαλοκαρδία ἄνδρα τῆς δούλης, ὅστις γινώσκει παραδειγματικῶς οὐδὲν μὲν τῶν ὑψηλῶν αἰσθημάτων τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως νὰ παραγκωνίῃ, νὰ καταδεικνύῃ δὲ πάντοτε τὸν ὑφιστάμενον σύνδεσμον μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁποῦδήποτε καὶ ὁπωσδήποτε.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ἀναγινώσκων σήμερον ποῖον ῥέλον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου ἔπαιξεν ἡ κόμη, — τὰ μαλλιά δηλ. τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου, — φρίττει πρὸ τῆς μωρίας τῶν ἀνθρώπων τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, ἐποχῆς ἥτις εὐτυχῶς οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν κλασικὴν μας ἀρχαιότητα. Καὶ ἂν μὲν ἐπρόκειτο περὶ γυναικείας κόμης ἢ κομμώσεως, τὸ πρᾶγμα δὲν θὰ ἐφαίνετο παράδοξον, ἀφοῦ ἡ γυνὴ ἀπὸ τοῦς παλαιωτάτους χρόνους εὐρίσκεται εἰς ὅλα περιπεπλεγμένη καὶ ἐγένετο συχνάκις πολλῶν κακῶν αἰτία καὶ πολέμων ἀκόμη. Ἄν ἡ μύτη τῆς Κλεοπάτρας ἦτο μεγαλειτέρα εἰπέ τις, ἀλλοίαν θὰ εἶχεν ὄψιν σήμερον ὁ κόσμος, καὶ εἶχε μέγα δίκαιον, ἀλλὰ παραδόξως θὰ εἶχεν ἐπίσης δίκαιον καὶ ἕτερον, ἂν ἔλεγεν : « ἂν ὁ Λουδοβίκος ὁ ἕβδομος δὲν ἀπέκοπτε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, ἄλλως θὰ εἶχον σήμερον τὰ πρᾶγματα τῆς Εὐρώπης ».

Ἐν ταῖς ἱστορικαῖς πηγαῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξελλίσσεται ἀληθῶς ἡ περιέργος ἱστορία τῆς κοπῆς τῆς κόμης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Φράγκοις (Saint-Foix : Essais historiques, τόμ. II).

Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος Γουλιέλμος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ρωάνης ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τῆς μακρᾶς κόμης. Ὁ ἐπίσκοπος οὗτος, — κατὰ τὸ λέγειν τῶν ἱστορικῶν σχεδὸν φαλακρῶς — κατάρθωσε νὰ προσελκύσῃ ὑπὲρ τῆς γνώμης του πολλοὺς ἐπισκόπους, οἵτινες ἐν γενικῷ συμβουλίῳ διεκήρυξαν κατὰ τὸ ἔτος 1096 ὅτι : « εἰς τὸ ἐξῆς οἱ τρέφορτες μακρὰν κόμην ἐν μὲν τῇ ζωῇ θ' ἀφωρίζοντο, οὐδεμία δὲ παράκλησις ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτῶν θὰ ἐγίνετο μετὰ θάνατον. »

Ἡ διακήρυξις αὕτη ἤγειρεν ἀληθῆ θύελλαν παρὰ τοῖς πλέον ἀνεπτυγμένοις τότε, ὅτινες ἰσχυρίζοντο μάλιστα ὅτι καὶ ὁ Ἰησοῦς ἔφερε μακρὰν κόμην! ὅπωςδὴποτε ἡ ἕξαψις τῶν πνευμάτων δὲν μετέπεισεν οὐδὲ κατὰ κεραίαν τοὺς ἁγίους ἐκείνους πατέρας, καίτοι ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ κήρυγμά των τοῦτο προεὐκάλει σκάνδαλα καὶ ταραχάς· ἂν μάλιστα πιστεύσωμεν τὸν Saint-Foix, οὐκ ὀλίγοι ἔπασαν θύματα καὶ ἐμαρτύρησαν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας . . . τῆς κόμης!

Ὁ αὐτὸς ἱστορικὸς ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν πρώτην δυναστείαν ὑπῆρχεν ἐν μεγίστῃ χρήσει τὸ ἐξῆς ἔθιμον· ὁ συναντῶν καθ' ὄδον σπουδαῖόν τι πρόσωπον καὶ θέλων νὰ δώσῃ δεῖγμα ὑποταγῆς καὶ σεβασμοῦ ὤφειλε ν' ἀποσπάσῃ μίαν τρίχα ἐκ τῆς κεφαλῆς του καὶ εὐγενῶς νὰ τὴν προσφέρῃ πρὸς τὸ χαιρετώμενον ἀξιοσεβάστων πρόσωπον. Τοῦτο ἐσήμαινεν ὅτι ἡ ἀφοσίωσίς του εἶναι ὁμοία τῆς τῶν δούλων, καὶ αὐτὸ διότι οἱ γινόμενοι δούλοι ἔκειρον τὴν κόμην των καὶ παρέδιδον αὐτὴν τῷ κυρίῳ.

Ἡ ἀποκοπὴ ὅμως τῆς κόμης ἐνῶ κατ' ἀρχὰς διετάχθη ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων μόνον διὰ τὸν ὄχλον, κατόπιν ἐπεξετάθη καὶ εἰς τοὺς εὐγενεῖς, οὕτω δὲ παρατηροῦμεν ὅτι κατὰ τὸ 1109 ὁ Ῥοβέρτος κόμης τῆς Φλάνδρας σκοπεύων νὰ τελέσῃ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων εἰς Ὁμὲρ παρεκάλεσε τὸν πολὺν Ἐπίσκοπον τῆς Ἀμιέν ν' ἀναλάβῃ τὰ τῆς ἱεροτελεστίας τῆς νυκτός. Ἰδοὺ ὅμως τί συνέβη· ὁπότεν οἱ αὐλικοὶ τοῦ Ῥοβέρτου εἰσῆλθον εἰς τὸν Ναὸν καὶ ἐζήτησαν τὴν προσφοράν, ὁ Ἐπίσκοπος ἠρνήθη νὰ δώσῃ τοιαύτην εἰς ὄσους ἔτρεφον μακρὰν κόμην! Οἱ αὐλικοὶ ὀργισθέντες διὰ τὴν ἰταμότητα τοῦ ἐπισκόπου ἠρώτων τίς ἦτο αὐτὸς ὁ τολμῶν ἐν ξένῃ ἐνορίᾳ νὰ φέρηται οὕτω. Τοῖς ἀπήντησαν ὅμως ὅτι ἦτο ὁ Γοδεφρίδος, ἐπίσκοπος τῆς Ἀμιέν. Δυστυχῶς δὲ διὰ τοὺς αὐλικοὺς τοσοῦτον κύρος ἔχαιρεν ὁ ὑπηρέτης ἐκεῖνος τοῦ Ὑψίστου, ὥστε πάντες ἐζήλθον τῆς ἐκκλησίας καὶ ἤρχισαν ν' ἀποκόπτωσι τὴν κόμην των μετ' εὐσεβείας· τινὲς μάλιστα μὴ ἔχοντες ψαλλίδας ἀνέσειρον τὰ ξίφη ἢ τὰ ἐγχειρίδιά των καὶ ἀπέκοπτον τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των ἵνα μὴ ἀπολέσωσι τὰς εὐχὰς τοῦ ἁγίου Ἐπισκόπου.

Τὸ κάτωθι ὅμως ἱστορικόν, ὅπερ λεπτομερῶς ἀναφέρει ὁ γνωστὸς Mizerai (Histoire de France — τόμος Γ'), δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃ ἀπαράτητον.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος, Λουδοβίκος ὁ ἕβδομος ἔκρινε καλὸν νὰ ὑποκύψῃ καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὰς περὶ ἀποκοπῆς τῆς κόμης διαταγὰς τῶν ἐπισκόπων. Ὡς λίαν δ' εὐσεβῆς χριστιανὸς ἀπέκοψεν οὐχὶ μόνον τὴν κόμην του, ἀλλ' ἐξύρισε καὶ τὴν γενειάδα του ἀπογυμνῶσας οὕτω κεφαλὴν καὶ πρόσωπον.

Ἀτυχῶς ὅμως δι' αὐτὸν εἰς τὸ εὐσεβὲς τοῦτο διάθημα δὲν εἶχεν ὁμόφρονά τὴν σύζυγόν του. Ἡ Λεονώρα τῆς Ἀκιταίνης, πριγκίπισσα ὅσον ζωηρὰ τοσοῦτον καὶ ἐλαφρά, βλέπουσα τὴν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως συζύγου τῆς εἰς τοιαύτην γυμνότητα, τοσοῦτον παράδοξον εὕρισκεν αὐτόν, ὥστε εἰς πᾶσαν ἐμφάνισίν του ἐξέσπα εἰς νευρικοὺς γέλωτας· κατήντησε μάλιστα τὸ τοιοῦτον νὰ προσλαμβάνῃ διαρκῆ χαρακτῆρα ἐπὶ το-

σοῦτον, ὥστε αὐτός ὁ Βασιλεὺς πικρὰς τῇ ἔκαμε παρατηρήσεις καὶ τὴν παρεκάλει νὰ παύσῃ πλέον νὰ παίξῃ ἐν οὐ παικτοῖς. Πάντα ὅμως εἰς μάτην. Γυνὴ δὲ ἡ ὁποία εὐρίσκει γελοῖον τὸν ἄνδρα τῆς δὲν ἀπέχει πολὺ καὶ τῆς ἀτιμίας, ἂν μάλιστα ἐγεννήθη μὲ τάσεις πρὸς αὐτὴν. Ἡ Λεονώρα συνεπῆς εἰς τὸν ἀλάνθαστον τοῦτον κανόνα δὲν ἐβράδυνε νὰ γίνῃ ἐρωμένη τοῦ πρίγκιπος Ἀντιόχου. Λουδοβίκος ὁ ἕβδομος, ὑποπεύων ἤδη πρὸ πολλοῦ τὴν σύζυγόν του, ἐπρότεινε αὐτῇ ἡσύχως τὸ διαζύγιον· τὴν πρότασιν δὲ ταύτην ἐδράξατο ἡ Λεονώρα μετ' ἀπιστεύτου χαρᾶς, διακηρύξασα μάλιστα πανταχοῦ ὅτι τὴν ἠπάτησαν δετὴν ὑπάνδρευσαν, διότι, ἐνῶ τῇ ὑπεσχέθησαν ὡς σύζυγον πρίγκιπα, τῇ ἔδωκαν μοναχόν.

Πράγματι τὸ διαζύγιον ἐκηρύχθη.

Ἡ Λεονώρα μετὰ ἐξ μολίς ἑβδομάδας συνεζεύχθη, οὐχὶ τὸν ἐρωμένον τῆς, ἀλλὰ τὸν Ἑρρίκον Δουκά τῆς Νορμανδίας καὶ κόμητα τοῦ Ἀνζοῦ, ὅστις ἐγένετο κατόπιν βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, καὶ εἰς ὃν ὡς προῖκα ἔδωκεν ἡ Λεονώρα δύο λαμπρὰς γαλλικὰς ἐπαρχίας, τὸ Πουατού καὶ τὴν Γκυγιών.

Εἶναι πασίγνωστα τὰ κατόπιν, πῶς δηλ. ἡ παραχώρησις τῶν δύο τούτων ἐπαρχιῶν ἐπέφερε τὴν φοβερὰν μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ῥήξιν, πῶς ἐγεννήθησαν μετ' οὐ πολὺ οἱ φοβεροὶ ἐκεῖνοι πόλεμοι οἱ αἱματοκυλίσαντες τὴν Γαλλίαν ἐπὶ τριάκοντα ἔτη καὶ ῥίψαντες εἰς τὸν τάφον μυριάδας μυριάδων ἀνθρώπων! Ἄπασαι δὲ αἱ καταστροφαὶ αὐταὶ ἐπῆλθον, διότι εἰς ἐπίσκοπος φαλακρὸς ἀπηχθάνετο τὴν μακρὰν κόμην, διότι εἰς βασιλεὺς ἀπέκοψε τὰ μαλλιά του καὶ τὴν γενειάδα του, διότι μίαν σύζυγον εὐρίσκει γελοῖον τὸν ἄνδρα τῆς μὲ βραχεῖαν κόμην καὶ ἐξυρισμένον πώγωνα!

Εὐτυχῶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῆς ἀκατανοήτου, πολλὰ παρήλθον ἔτη. Ὁ λαὸς ἐκεῖνος ὅ ἐν ἀποκτηνώσει διατελῶν ἠνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐφωτίσθη τὴν διάνοιαν, ἐπὶ τοσοῦτον μάλιστα, ὥστε ἀντὶ νὰ χύνη τὸ εὐγενὲς αἷμά του διὰ τὴν κόμην τῶν βασιλέων του, ἤρπασε μίαν πρῶταν ἐκ τῆς κόμης τὴν κεφαλὴν ἐνὸς τούτων καὶ ἀπέκοψεν αὐτὴν — μετὰ τῆς κόμης, — καὶ ἡσύχασεν ἡ ἀνθρωπότης· νέα δὲ ὁδὸς προόδου, πολιτισμοῦ καὶ εὐημερίας ἠνοιχθῆ εὐρεῖα διὰ τὰ ἔθνη.

N. Γ. MANTZABINOS

SERENATA

Σὲ μὴ Γαλανῆ

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῆς ἐπιγραφῆς